

paratizem. Na podlagi teh strankarsko političnih gesel hočejo še nadalje deliti tudi učitelstvo v državotvorno in protidržavno.

### DRŽAVOTVORNO IN PROTI-DRŽAVNO UČITELISTVO.

Učitelstvo pa mora delitev svojega stanu in stanovskih tovarišev na podlagi tega naziranja in teh gesel v državotvorne in protidržavne odločno odkloniti. Preganjanje in sumničenie učitelstva kot protidržavno se mora jenjati!

Izjava manjšine sama pravi, da je »državno in narodno edinstvo bistven del ustave, na katero je učitelstvo priseglo.«

Učitelstva naj se ne sumničijo proti državnosti, temveč naj se onim, ki se jih smatra za protidržavne to dokazuje da so napravili taka dejanja naj se onim, ki nimajo dokazov disciplinarno postopa in naj se nadalje z njimi postopa po zakonu ter se jih odsluži iz državne službe. Če točno navedbo razlogov in razsodbe ne da, da se jih preganja na podlagi različnega tolmačenja strankarsko političnih gesel o narodnem edinstvu.

Državotvoren je vsak učitelj, ki vzgaja mladino v etično in moralno dobre državljanke, ki stremi za napredkom in moderniziranjem šolstva, ki stremi za resno povzdigo svoje stroke in stanu, ki stremi za zblizanjem in edinstvom svojega stanu v blagor naroda in države, ne more se na smatrati za državotvornega onega, ki hoče na podlagi različnega tolmačenja strankarsko političnih gesel še nadalje deliti učiteljski stan in najboljše šolnike in prosvetne delavce prolašati za protidržavne elemente zaradi različnega tolmačenja stanovskih problemov.

### STANOVSKO EDINSTVO JE EDINA REALNA BAZA ZDRAVEMU DRŽAVNEMU EDINSTVU.

Edino merilo za ocenjevanje posameznikov v našem stanu in organizaciji sme biti delovanje posameznika o stanovskem in strokovnem pravcu, političsko strankarska gesla in ideologije pa ne smejo imeti vpliva in ne smejo biti merilo za naše postopanje v stanovsko političnem pravcu.

Tudi državotvornost se bo merila po strokovnem delu in udeinstvovanju, ne pa po strankarsko političnih, bojnih geslih, če jih kdo prolašča ali ne.

Stanovsko edinstvo je prvo, ki ga moramo realizirati, če hočemo storiti trdno bazo državnemu edinstvu. Če ne

bomo mogli ustvariti popolnega stanovskega edinstva v povzdigo in v korist svoje stroke in stanu, ko imamo toliko skupnega dela in smotrov, ne bomo nikoli realizirali narodnega edinstva, ki nima toliko realnih in pozitivnih skupnih smotrov.

Predvsem pa moramo odstraniti vse, kar nas stanovsko razdvaja in kar je smatrati le kot strankarsko politična gesla in strankarsko navlaklo, ki v njenih oblikah tolmačenja ne spada v naš ožji stanovski program in ne v smernice naše stanovske politike.

Nesporno je na za učitelstvo državno edinstvo, ki ga ni potreba posebej povdariat in podčrtavati v ožjem stanovskem programu.

### NOVA POGAJANJA

Poverjenik Anton Gnus je pojasnil, da v smislu poslovnika skupščina nima pravice da razpravlja o sklepih delegacije, nakar je bilo sklenjeno da naj novi ožji svet razpravlja o teh zadevi in se pogaja s pooblaščenici opozicije.

### REFERATI.

Med tem časom sta podala svoja referata tov. Mirko Vauča o problemih podeželskega šolstva in učitelstva in tov. Anton Skala o reorganizaciji UJU.

Oba referata sta bila temeljito sestavljena in sta z vso globino posegla v predmet sam. Skupščina je obema referentoma burno pritrdjevala.

### IZJAVA NOVEGA OŽJEGA SOSVETA.

Po daljšem posvetovanju je novi ožji svet podal sledeči sklep:

Izjavljamo, da člen 1. Deklaracije, za katerega je 17. julija 1926 na zborovanju delegacije nastal spor, ne omejuje nikomur pravice, da bi izpovedal načela narodnega in državnega edinstva kakor ga interpretirajo člani UJU podpisani na predloženi izjavi.

Povdajamo da je 52 delegatov pripadnikov SDS brezpogojno pristalo na člen 1. Deklaracije, katere glavna misel je, da omogočimo pristop v skupno organizacijo vsakemu članu našega stanu. Povdajamo, da s tem pospešujemo najboljše narodno edinstvo ki je udeinstveno v ustavi. Ako bi se s tem ne zadovoljili, apeliramo na delegacijo, da o tem ponovno sklepa na izrednem delegacijskem zborovanju.

### DEKLARACIJA.

Po prečitaniu novih smernic stanovske politike je pov. Gnus zaključil lepo uspelo skupščino.

## Velevažen sklep O. Z. državnih nameščencev.

(»Naš Glas«, št. 21. z dne 31. julija 1926.)

Kakor so poročali že vsi naši dnevniki, seveda kolikor toliko netočno se je glasil sklep O. Z. z dne 24. julija 1926:

Javni nameščenci — državni uradniki, uslužbenci in pokolienci se umaknejo iz javnega življenja: oni izstopijo iz vseh kulturnih karitativnih, športnih in političnih društev.

Poslednji pot opozarjamo, da je napočil čas preizkušnje naših sil, naše moči, javljeni sklep O. Z. je obvezen za vse njeno članstvo. Pričakuemo da se članstvo brezpogojno pokori temu sklepu.

Marsikomu bode izvajanje tega sklepa neprijetno, mučno; vsakdo se pa mora zavedati, da je samemu sebi najbolj in da je to edina pot, po kateri bomo opozorili javnost da smo važen činitelj vsega javnega življenja, da dihamo in da nočemo še umreti.

Poglejmo v mesta, naše trge, naše vasi! Kdo širi v teh krajih kulturo? Kdo se največ udeinstvuje na karitativnem polju? Kdo goji šport, kdo je najizrazitejši politik? Največji inteligent, državni nameščencem! Po svoji predizobrazbi je on poklican za voditelja za vse označene pokrete. V vseh izobraževalnih društvih, v čitalnicah na vseh diletantskih odrih, pri Sokolu in Orlu pri pevskih društvih, pri gasilnih olesnevalnih društvih, pri Jugoslovenski Matici, Jadranski straži, pri Ciril-Methodovi družbi pri Orjuni itd., je državni uslužbenec prvi propagator, voditelj, podpornik. Ker je državnemu

uslužbencu po ustavi zajamčeno, da se sme tudi politično udeinstvovati ali posredno ali neposredno, reprezentira masa državnih nameščencev kader najzanesljivejših volilcev.

Odpoveite naročila za politično časopisje, kulturne revije itd. Naisvetejši egoizem zahteva od nas imperativno, da izvajamo pritisk na javnost na ta način, da jo opozorimo z izstopom in odpovedmi iz vseh naštetih organizacij društev itd. na svojo eksistenco. Mi smo cvet naroda, odlični faktor vsega javnega življenja, ki bo brez nas hiral kot debljo, ki so mu izpodrezali korenine in mu odbili vrhove. Predaleč bi naš zavedlo, če bi hoteli začrtati vse senčne strani ki se bodo pokazale v javnosti s striktnim izvajanjem našega sklepa, ni na tudi umestno da bi prosili naše članstvo, da se striktno pokori sklepu O. Z. Pregovor pravi: Pomagaj si sam in Bog ti pomore. Kdor noče samemu sebi dobro, naj šteje pare za društva in politiko i v naprej naj prepeva in igra bajazza v božjem imenu. Zadrigne si naj pas, nastavi hrbet raz ktereza mu režejo ivermenje, naj poklekne in — molči.

Naša naloga tudi ni, da bi klicali politične stranke na odgovor. Nepobitno dejstvo je, da se ni našla še nobena parlamentarna skupina ki bi protestirala kot naš zastopnik proti vladni odredbi.

V poslednji uri kličemo: **Vkup, vkup, uboga gmajna!**

## Naše učitelstvo.

(»Naš Glas«, št. 21. z dne 31. julija 1926.)

Okruto rečemo, da smo s skrbjo v srcu pričakovali izida letošnje skupščine UJU Poverjenišva Ljubljana, ki se je vršila v dneh 16., 17. in 18. julija v Celju. Zastopniki dveh nazirani so si zrlji v oči:

ali po sedanih stezici ali po novi poti? — Kdor je opazoval srditi boji za in proti in pozna tudi križev pot, ki je po njem tavalo učitelstvo dolga desetletja, ko je obletal po njem bič političnih strank, ta

še bo izpoznal in znal oceniti zmago takozvanih »novostrujariev«. Letošnja skupščina v Celju je postavila zgodovinski mejnik v razvoju učitelstva. Dosedaj je bil učiteljski stan kot izgubljen čoln sredi razburkanega morja, ki je iskal zatočišča kjerkoli si bodi, da se je le spasil!; posamezniki so se vrtili kot pišta po vodi; bili so marionete političnih strank.

Sedaj se je v Celju dobojeval oster boj novih načel in idej s starimi tradicijami. Ven z dnevnim, ograbno politiko iz stanovskih organizacij! Človek bi mislil, da je to samo ob sebi umljivo, naravno — pa so se vendar borile cele vrste proti temu načelu z vneto, ki bi zaslužila višjih ciljev. Ta nova za nas seveda že od nekda zastopana smer je bila jasna kot beli dan. Kdo bi se ji upal protiviti? A so se zatekli solipsisti in politikujoči frazerji za krilatice »narodnega in državnega edinstva«. Hoteli so imeti, da se ustavi to besedilo v deklaracijo kot ne

bi že vsak posamezni učitelj kot uradnik prisegel, da mora biti za državno edinstvo! Pravilno na trdi z. Mervič, da je v srcih nas vseh trdno zasidrano državno edinstvo, da pa narodno edinstvo žali bože — tava po temnih in zavitih motih dnevne politiki, ki ga s svojo strankarsko navlaklo ne pospešuje, temveč naravnost ubija.

Z zadoščenjem smo prečitali čl. 7. na skupščini sprejete deklaracije, ki se glasi v drugem odstavku: Vedno bodi tudi pripravljena (namreč stanovska organizacija UJU) za solidarno zastopanje skupnih interesov z drugimi organizacijami nameščencev in delaj zlasti na to, da se čimprej ustvari Unija učitelstva vseh vrst šol.

Veriga se sklenu. Če nikdar, je napočil sedaj usodni čas, da se sklenemo ter pokažemo, da je v skupnosti moč in zmaga.

Vi ste z nami, mi smo z Vami!

## Upokojitev inšpektorjev pri prosvetnem oddelku v Ljubljani.

Ker se glede upokojitve inšpektorjev pri prosvetnem oddelku v Ljubljani dr. Beuka in Westra širijo napačna politična ali osebna domnevanja, podajam sledeče pojasnilo, kakor sem ga bil izvedel ob svojem obisku pri ministrstvu prosvete v Beogradu pretekli terek in sredino.

Po proračunu za leto 1926/27. bi moglo biti v vsej državi samo 6 prosvetnih inšpektorjev, ki so uvrščeni v I. kategorijo, 3. skupino, a dejanski jih je 14. V Sloveniji bi po proračunu mogel biti samo eden, a dejansko so štirje (dr. Beuk, dr. Lončar, dr. Poljanec in Westra). Zato je prosvetno ministrstvo upo-

kojilo osem prosvetnih inšpektorjev, med njimi tudi dva slovenska, a druga dva sta ostala, ker je dr. Lončar kot ravnatelj Narodnega muzeja v Ljubljani plačan iz te postavke, a dr. Poljanec ima službo in plačo, kakor odpade po proračunu na Slovenijo.

Končno omenjam, da se išče izhod, po katerem bi oba imenovana inšpektorja lahko ostala dalje v svojih službah, kar upam, da se zgodi, ker sta potrebna za redno uradovanje.

V Ljubljani, dne 31. julija 1926.

Dr. Dragotin Lončar.

## Apel ob redukciji draginjskih doklad.

Za nami so lepi, a tudi težki dnevi pokrajinske skupščine. Tovariši, tovarišice! Ko smo se odpočili, napravimo še enkrat obračun, in sicer najprej vsak sam s seboj. Revidirajmo prav temeljito in zares objektivno — ne svojih stremiljenj in ciljev, v teh smo si, po mojem mnenju, itak vsi edini — pač pa koliko smo ali nismo korektni in lojalni v svoji taktiki, kako poimimo demokratizem in svobodo zase in kako za tovariša, v koliko je vsak posameznik gospodar samega sebe, da zna ali ne zna v kritičnem momentu, v prilog stvari in skupnosti, potisniti lastnega jaza malo ob stran. Prosim in rotim vsakega izmed nas: preglej, spoznaj in — priznal! Ne lovimo se okrog par besed, ko je naša naloga tako velika ter časi tako težki in resni, ko je pred nami brezobzirno življenje, ki poide preko nas, ako ne mi ž njim.

Kolikokrat smo druge učili in jim ponavljali: Sloza jači, nesloza tlačji. Pre-

tehtajmo vso globino in veličino tega dejstva — do 8. avgusta imamo čas pozneje bo morda že prepozno — Zagreb gleda na nas, Beograd nas čaka. Ko si bomo brez vsakega pridržka izprašali vsak svojo vest, pridimo ter si še enkrat odkrito in iskreno pogledimo v oči ter pojdemo na glavno skupščino v znamenju ljubezni, da Beograd, ki nas je 1. 1920. pozdravil s »Hosana«, letos ne bo de upravičeno zaklical: »Križaj jih!« Ne zapravimo tehle kratkih in dragocenih dni v dlakoceststvu, ne dajmo se nasprotnikom in svetu v zasmeh in zaničevanje. Mislimo na naš Korotan, na Goriško in Primorje zavedajmo se svetosti svojega poklica dvignimo svoja ščeta, da nas ob sklepu bilance ne bo sram, da bo de z nami blagoslov, ne pa prokletstvo bodočih dni.

Sv. Jurij ob Taboru, 20. julija 1926.

J. Ahtikova.

## Učiteljski pravnik.

—Š Od kdaj se priznavajo napredovanja? Zadnjič smo poročali: Državni svet je odločil, da se napredovanja ne priznavajo od dneva dospelosti, temveč šele od dneva podpisa dotičnega ukaza, če ni v njem izrecno naveden dan napredovanja. Danes priobčujemo najnovše. Napredovanja se priznavajo je od dneva podpisa dotičnega odloka brez ozira na dan dospelosti za nazaj. Dokler povišica ne doseže, se odlok ne sme predložiti v podpis. Za vzrok navajajo ukaz ministrskega predsednika, ki je zapovedal štedenje in zmanjšanje državnega budžeta za 10%. Prošnje za povišice pa je vlagajte pravočasno in pravilno opremljene, da ne bo še večje izgube.

## Učiteljski pevski zbor.

PEVSKI ZBOR SLOV. UČITELJSTVA S SEDEŽEM V LJUBLJANI.

(Konec.)

Navdušenje in požrtvovalnost za našo idealno stvar so člani najlažneje dokazali pri zadnjem tečaju, ki se je vršil začetkom počitnic od 2. do 10. julija. Zbor je bil zbran skoro polnoštevilno. In to veselje in navdušenje do dela, ženski zbor se kar ni hotel raziti. Nišo to malenkosti! Deset dni živeti ob svojih stroških v Ljubljani, kriti vse nočne stroške sam iz svojega, društvo nima denarja — in žrtvovati zlate dneve zasluženih počitnic petju. Ljudje ki so zmogni takih žrtev, morajo vedeti, kaj hočejo in zakaj te žrtve. V tem je največje poroštvo zborovega obstoja in napredka.

Ta zadnji tečaj je vzdal temelju zadržan kamen, člane je snela iskrena vez

odkritega prijateljstva, ta družba zbrana na tako lepi podlagi se ne bo razšla brez elementarnih sil. To naj vedo vsi naši nasprotniki: Pevski zbor slov. učitelstva je danes popolnoma dovršil svojo organizacijo in stoji trdno na poti k svojim ciljem. Delo proti njemu ni le grdo, ampak tudi abotno.

Koncem počitnic se bo še enkrat sestaj in sicer 23. avgusta moški, 25. pa še ženski zbor, da bo nadaljeval začeto delo. V rokah imamo dva programa: eden je hrvatski, ki obsega najnovjša, večinoma rokopišna dela: dr. Sirole, Gotovca, Orgoševiča, Lhotke, Pačandopolca, Doboviča, Stolcerja, Žganca i. dr. Drugi je pa slovenski, ki obsega najboljše in najznačilnejša dela Adamiča, Lajovca, Ravnika, Škrianc, Kogojca in drugih. V tem programu bo posebno lepo zastopan naš ženski zbor, ki je poln v vseh smereh. V tem zadnjem devetdnevem tečaju je prvi spored prekorajčil dobro polovico, slovenski se ji je na daleč približal. Seveda je bilo mogoče zmazati to delo le ob izrednem sodelovanju vseh činiteljev. Neumoren je bil duša zbora, pevovodja Kumar, ki je z nezmerno požrtvovalnostjo sestavil oba sporeda in neodoljiv mežrov namestnik Gröbming. Neutrudljivi so bili vsi korepetitorji in korepetitorice in neodoljivi člani Slovenija! V vrstah tvojih vzgojiteljev je veliko neuznanega idealizma.

Izredno podporo uživa zbor pri Glasbeni Matici, ki nam prepušča brezplačno za vaje kolikor koli sob potrebuemo in umevanje pri intendanci, ki dovoljuje sproti članom znižano vstopnino k gledališkim predstavam. Zbor zna to vsestransko naklonjenost Glasbene Ma-